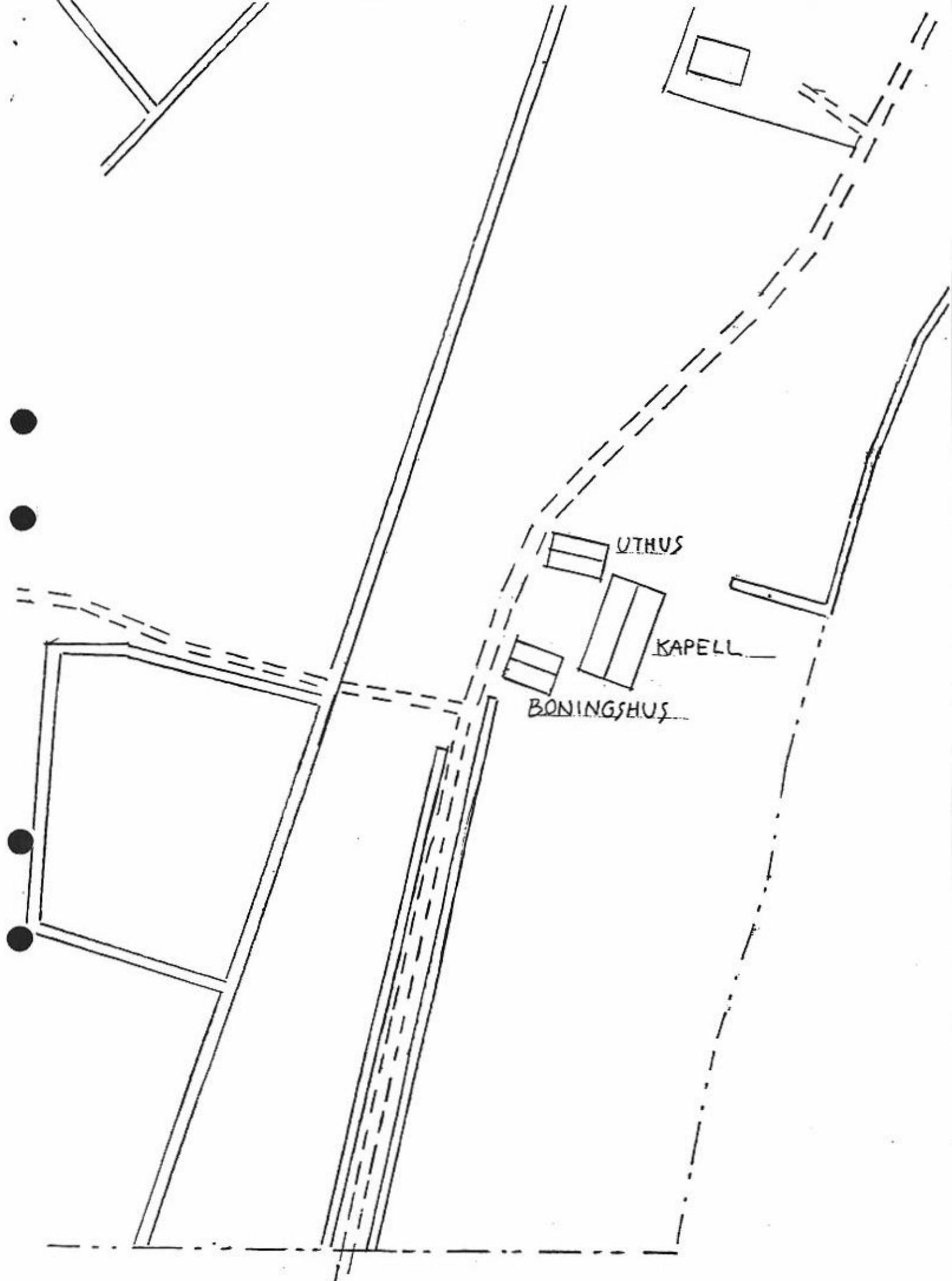

Perstorps kapell i Oppmanna

SITUATIONSPLAN 1:400

Baptistkapellet i Perstorp, Oppmanna socken

Perstorps kapell ligger i nordöstra delen av Oppmanna socken. Trakten kan karaktäriseras som skogsbygd med småskaliga brukningsenheter. Fastigheten, Oppmanna 4:16, begränsas av stengården och skog. Byggnaderna utgör en samlad miljö med missionshus, boningshus och uthus kring en gårdsplan.

I mitten av 1800- talet hade väckelserörelserna nått nordöstra Skåne. Trots statskyrkans ogillande anslöt sig många människor till de nybildade tros-samfundet. Fram till 1858 är det förbjudet för alla, som inte var präster, att leda andliga sammankomster. Ett protokoll från en prostvisitation 1858 visar att kyrkan ännu inte hade givit upp kampen om socknens själar: " Hos några församlingsmedlemmar har förmärkts villfarelse i vår christelige lära, och fyra hafva erkänt sig vara vederdöpta. Dessa hafva blivit undervisade om sin villfarelse, kallade inför kyrkorådet, förmanade, varnade men detta oaktat omfatta de ännu sina irrige lärobegrepp".

Baptistförsamlingen i Perstorp bildades 1859 av fd skolläraren J. A. Hanner. Han köpte en jordbruksfastighet där han förutom boningshus och uthus lät bygga ett missionshus. Det stod färdigt 1860 och blev därmed ett av de första baptistkapellen i landet.

Efter några år ersattes Hanner av predikanten O. Palm som kom att bli församlingens föreståndare fram till sin död 1899. Församlingen fick därefter svårt att få en stadigvarande predikant och antalet medlemmar sjönk. På 1930 - talet fick man åter en fast anställd predikant. Medlemsantalet ökade samtidigt som verksamheten stramades upp. Missionsauktioner avskaffades, "eftersom Bibeln ingenting nämner om sådana begivenheter". I församlingens protokoll finns dessutom noterat att endast "frälsta" får sjunga i kören.

1938 togs ett nytt kapell i Oppmanna by i bruk och därmed flyttades stora delar av verksamheten från Perstorp. 1939 utträdde församlingen ur Svenska Baptistsamfundet och började samarbeta med Örebro Missionsförening. Numera används Perstorps kapell bara några gånger varje sommar.

1972 bildades inom Oppmanna Baptistförsamling Wilhelm Ferdinand Palms stiftelse med uppgift att vårda och underhålla missionshuset och boningshuset på fastigheten Oppmanna 4:16.

Byggnadsbeskrivning

Missionshuset byggdes i nyklassicistisk stil enligt tidens ideal. Kapellens exteriör har inte genomgått några större förändringar sedan byggnadstiden. De spritputsade fasaderna har en stram karaktär med listverk, gesimser och symmetriskt placerade fönsteröppningar med slätputsade omfattningar. Vid pågående restaurering kommer fasaderna att rappas och avfärgas med järnvitriol. Sadeltaket var från början klätt med spån. Idag är takfallen klädda med cementplattor och trapetskorrugerad plåt.

Missionshuset är uppfört i lergjutningsteknik (pisé) på naturstensgrund. Byggnadsmetoden, som introducerades av Rutger Maclean på 1780- talet, innebär att lerblandad jord gjutes i träformar. Dessa hålls samman med tvärsålar i botten och hakar upp till. Tvärsåarna bestämmer murens tjocklek. Ett lager av den lerblandade jorden bredds ut i formen och stampas. Därefter läggs lager efter lager på, tills formen är fylld och kan flyttas framåt. Då ett varv är färdigt, fortsätter man att gjuta skiftet ovanför osv.

Lergjutningstekniken har även används på andra ställen i Oppmanna socken. De fyra byggnader som man känner till är uppförda på 1850- talet, sannolikt av samma byggmästare.

Missionshuset

I missionshusets bottenvåning finns en stor och en liten sal, kök och kapprum. Lilla salen har använts till mindre sammankomster och kaffeservering. Rummet saknar fast inredning.

I köket finns järnspis med murad spiskåpa.

Från kapprummet leder en trappa upp till ovanvåningen och vaktmästarinnans bostad. Den består av ett rum med köksspis.

Stora salen, som är den egentliga gudstjänstlokalen, har obehandlat trägolv och oljemålade väggar i grönt och grått med enkla schablonmålade band i rött. Vid rummets kortsida finns ett podium med talarstol och avtagbart golv. Därunder finns dopbassängen med kamin för uppvärmning av vattnet. Då kapellet byggdes fanns ingen bassäng i huset eftersom dopen på den tiden förrättades utomhus.

Ovanför podiet är texten "Se jag kommer snart" målad direkt på väggen.

Mitt på golvet står en hög gjutjärnskamin med ett flera meter långt spisrör. I taket hänger tre fotogenlampor av mässing. Grönmalade träbänkar och en tramporgel kompletterar interiören.

Bostadshuset och uthuset

Båda byggnaderna är uppförda i trä med rödfärgade locklistpaneler. I bostadshuset finns två rum samt kök med öppen härd bakom trädörrar. Ett av rummen är försett med sättugn.

Uthuset är inrett med loge, kostall, grisstia, hönshus, vedbod och avträde.

1895 brann båda byggnaderna men återuppfördes på samma plats.

Skyddsföreskrifter

Skyddsområdet sammanfaller med ägo gränserna till Oppmanna 4:16. Skyddsföreskrifterna omfattar de byggnader som markerats på situationsplanen: Kapell, bostadshus och uthus.

Byggnaderna får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör. Ändring av byggnadernas rumsindelning eller andra åtgärder som innebär ingrepp i bärande stomme får inte göras.

I missionshuset får fast inredning som golv, tak, podium, dopgrav, lister, paneler, dörrar, dörr- och fönsterfoder samt eldstäder inte borttagas eller på annat sätt förändras. Tramporgel, takfotogenlampor, fristående bänkinredning samt befintliga ytskikt får ej borttagas, övermålas eller på annat sätt förändras.

I bostadshuset får fast inredning som golv, tak, dörrar, dörr- och fönsterfoder samt eldstäder inte borttagas eller på annat sätt förändras.

I uthuset får befintlig fast inredning som golv, tak, dörrar, båsinredning etc inte borttagas eller på annat sätt förändras.

Byggnaderna skall i samråd med länsstyrelsen underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras med sådana material och metoder att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att byggnadernas karaktär och utseende inte förvanskas. Inom skyddsområdet får ytterligare byggnader inte uppföras utan länsstyrelsens tillstånd.